

de groene ruimte

Quicksan planlocatie Noordwal - Veenkade, Den Haag

Colofon

Titel	Quicksan planlocatie Noordwal - Veenkade, Den Haag
Projectnummer	09072
Opdrachtgever	Den Haag, Dienst Stedelijke Ontwikkeling Postbus 12600 2500 DJ Den Haag
Datum	20 februari 2010
Status rapport	eindrapport / definitief
Bestand	09072-eindrapl.wpd
Opdrachtnemer	De Groene Ruimte BV Postbus 400 6700 AK Wageningen tel. 0317-423969 fax 0317-418758 dgr@dgr.nl www.dgr.nl
Handtekening voor akkoord directie	Naam : ir. P.A.F.M. Reijbroek Handtekening:
Auteursrecht	De auteursrechten van dit rapport rusten bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, tenzij schriftelijk anders is/wordt overeengekomen. Alleen degenen bij wie het auteursrecht rust zijn gerechtigd het rapport voor eigen gebruik te vermenigvuldigen, te verspreiden of toe te passen, alsook om het ter informatie aan derden openbaar te maken tegen onderling (= zij bij wie het auteursrecht rust) overeengekomen voorwaarden (kosten, citeren, gebruiken, wijzigen etc).
Aansprakelijkheid	Raadpleging van en eventuele verdere handelingen met/op basis van het door De Groene Ruimte BV geleverde product vallen buiten elke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en/of De Groene Ruimte BV.

INHOUD

1. INLEIDING.....	3
2. WERKWIJZE EN UITVOERING.....	5
3. ALGEMENE BESCHRIJVING PLANGEBIED EN TOELICHTING OP DE INGREEP.	7
4. RESULTATEN FLORA- EN FAUNAWET.	9
4.1. Waarnemingen.....	9
4.2. Conclusies en aanbevelingen.	12
BRONNEN.	13

Bijlage I: Samenvatting verplichtingen vanuit de Flora- en faunawet

I. INLEIDING

In opdracht van de gemeente Den Haag heeft De Groene Ruimte bv in februari 2010 een ecologische quickscan ingevolge de Flora- en faunawet (FF-wet) uitgevoerd voor de planlocatie Noordwal - Veenkade te Den Haag uitgevoerd.

Het plangebied betreft de huidige parkeerplaats en omgeving tussen de Veenkade en de Noordwal, gelegen tussen de Paleistuin-ingang en de Torenstraat te Den Haag . Het onderzoeksgebied (= plangebied) is naar schatting 0,36 ha groot.

De ingreep betreft de complete herinrichting van de planlocatie, waarbij de huidige parkeergelegenheid (een betonnen overkapping over de gracht tussen de Veenkade en de Noordwal) wordt geamoveerd en de gracht weer in z'n oude glorie wordt hersteld; in de nieuwe situatie sluit de gracht qua inrichting en groenstructuur aan op het zuidwestelijk gelegen deel van de gracht.

In deze rapportage zijn de resultaten verwoord van de ecologische quickscan van de planlocatie. In het kader van de quickscan zijn een beknopt bronnenonderzoek en een veldonderzoek uitgevoerd. Van de planlocatie is een situatiebeschrijving opgenomen. Daarnaast zijn -per soortengroep- de aangetroffen en de zeer waarschijnlijk aanwezige, beschermde soorten aangegeven. Ook is aangegeven welke van deze soorten door de ingreep ter plaatse worden verstoord en voor welke soorten derhalve een ontheffing in het kader van de FF-wet is vereist. Indien bronnenonderzoek en veldonderzoek onvoldoende informatie of zekerheid hebben opgeleverd, waardoor nader (veld)onderzoek is vereist, is dat aangegeven.

Er heeft geen andere toetsing plaatsgevonden dan aan de vereisten vanuit de FF-wet.

2. WERKWIJZE EN UITVOERING

Ter voorbereiding op het veldbezoek is voor het plangebied een aantal bronnen (internetsites, verspreidingsatlassen en andere relevante rapporten) geraadpleegd, om een indruk te krijgen van de mogelijke natuurwaarden van (de omgeving van) het plangebied.

Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden op 16 december 2009 en 2 februari 2010. In 2009 is alleen gekeken naar de kades, omdat een volledige toegankelijkheid om technische redenen niet mogelijk bleek. Op 2 februari 2010 is met een bootje onder de brug gekeken; het was een regenachtige dag, de wind was matig en het was ca. 4 °C. Het veldbezoek is uitgevoerd door een ervaren veldecoloog van De Groene Ruimte. Daarbij zijn alle (sporen van) beschermde soorten genoteerd. Er is gekeken naar de geschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten¹⁾. Ook andere bijzondere waarnemingen zijn genoteerd en er zijn foto's gemaakt. Er is wel gericht gezocht naar (sporen van) beschermde soorten, maar er zijn geen gerichte inventarisaties (met vallen of dergelijke) naar bepaalde soorten(groepen) uitgevoerd.

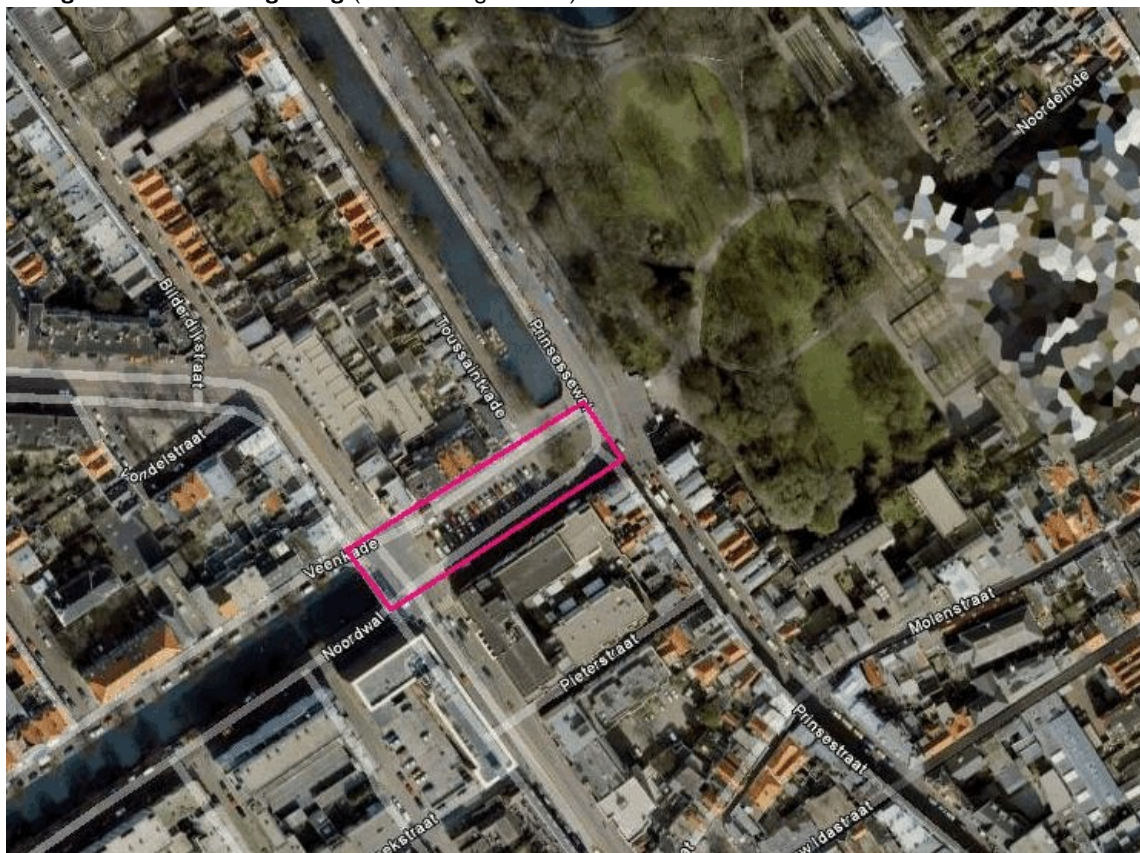
In de rapportage zijn ter illustratie en toelichting enkele foto's²⁾ opgenomen, opdat een zo compleet mogelijk (ecologisch) beeld wordt verkregen van de planlocatie. Uiteraard zijn de wettelijk beschermde soorten apart vermeld en is aangegeven welke consequenties dit heeft voor de verdere procedure bij de reconstructie in het plangebied.

Deze quickscan is gebaseerd op de door de gemeente aangeleverde plankaart Noordwal Singelgracht, V.A.B. voorlopig ontwerp (Tekening nummer 08-66158) van 14 september 2009.

¹⁾ De meeste planten- en diersoorten zijn niet jaarrond vindbaar in het veld. Door het plangebied ook op mogelijke geschiktheid voor beschermde soorten te beoordelen, wordt een beeld verkregen van de mogelijkheid of waarschijnlijkheid dat deze soorten voorkomen. Om een maximale zekerheid over het al dan niet voorkomen te verkrijgen zijn in het algemeen gerichte inventarisaties in de daarvoor geschikte seizoenen noodzakelijk.

²⁾ Alle in deze rapportage opgenomen foto's zijn gemaakt tijdens het veldbezoek aan het plangebied, tenzij anders is aangegeven.

Plangebied in z'n omgeving (bron: Google Earth)

3. ALGEMENE BESCHRIJVING PLANGEBIED EN TOELICHTING OP DE INGREEP

Ligging en omgeving

Het plangebied ligt tussen de Veenkade en de Noordwal in Den Haag. Nabij het plangebied ligt de ingang van Paleis Noordeinde. Voor het overige is het plangebied omringd door stedelijk gebied met weinig groen.

Het plangebied

De planlocatie betreft de huidige parkeerplaats en omgeving tussen de Veenkade en de Noordwal, gelegen tussen de Paleistuiningang en de Torenstraat.

Er is geen bebouwing in het plangebied. De betonnen platen, die momenteel de gracht bedekken, zijn in gebruik als parkeerplaats. Er zijn geen bomen of andere groenstructuren op de betonplaten.

De Ingreep

De ingreep betreft de complete herinrichting van de planlocatie, waarbij de huidige parkeergelegenheid (een betonnen overkapping over de gracht tussen de Veenkade en de Noordwal) wordt geamoveerd, en de gracht weer in z'n oude glorie wordt hersteld: in de nieuwe situatie sluit de gracht qua inrichting en groenstructuur aan op het zuidwestelijk gelegen deel van de gracht. De ingreep is -in het kader van de FF-wet- aan te duiden als een "ruimtelijke inrichting of ontwikkeling".

Bruggenhoofd Prinsessewal

Parkeerplaats in plangebied

Onder de brug

Bruggehoofd bij de Torenstraat

4. RESULTATEN FLORA- EN FAUNAWET

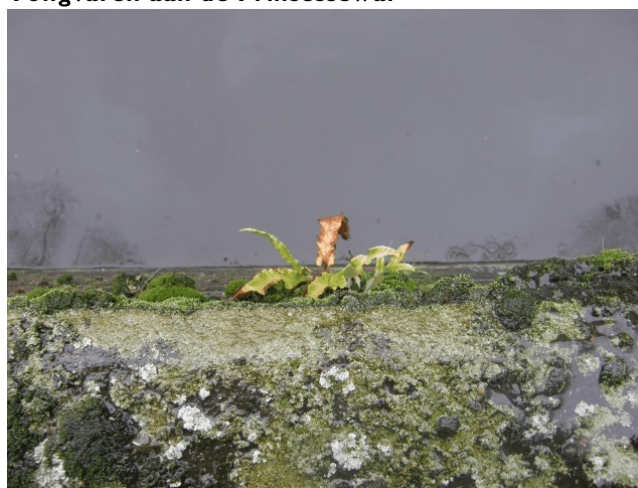
4.1. Waarnemingen

Flora

Overtredingen van de Flora- en faunawet		
Plantensoort	Artikel 8	Opmerkingen
< geen >		

In het plangebied werden geen beschermde soorten aangetroffen. Langs de grachten groeien hier en daar varenssoorten, waaronder de streng beschermde Tongvaren. Een Tongvaren werd aangetroffen op de kade van de Prinsessewal op ongeveer 38 m van de brug, ruim buiten het plangebied. Onder de brug werden in het geheel geen varens aangetroffen, ook niet op de bruggenhoofden. Bij de Noordwal groeien op de kade muur, op enige afstand van het bruggenhoofd, veel Gewone eikvarens en Muurvarentjes. Deze soorten hebben geen bijzondere beschermingsstatus.

Tongvaren aan de Prinsessewal

Tijdens het veldbezoek zijn geen (streng³⁾) beschermde soorten of Rode-Lijstsoorten aangetroffen; gezien de huidige inrichting en recent gebruik van terrein worden deze ook niet verwacht. Derhalve wordt een ontheffing ingevolge de FF-wet voor het verstoren van streng beschermde plantensoorten niet nodig geacht.

Zoogdieren

Overtredingen van de Flora- en faunawet					
Soort(en) of soortengroep	Artikel				Opmerkingen
	9	10	11	12	
< geen >					

³⁾ Met streng beschermde soorten wordt bedoeld: soorten die zijn vermeld op tabel 2 en tabel 3 van de AMvB art. 75 FF-wet.

Vleermuizen

Er is onder de brug nauwkeurig gezocht naar overwinterende vleermuizen. Alleen enkele voegen tussen de betonplaten zouden eventueel geschikt kunnen zijn voor overwinterende vleermuizen. Er werden echter geen vleermuizen of sporen ervan aangetroffen en op de meeste plaatsen was er veel spinrag over de voegen aanwezig, zodat hier gebruik door vleermuizen kon worden uitgesloten. Opvallend was de enorme tocht die onder de brug doortrekt en het klimaat voor vleermuizen ongunstig maakt. Er kan van uitgegaan worden dat de brug niet door vleermuizen in gebruik is als vaste verblijfplaats (zomer of winter). Als jachtgebied zal de gracht zeker gebruikt worden; door de ingreep is er echter geen sprake van een afname van het jachtgebied.

Overige zoogdieren

Er werden geen overige beschermde zoogdiersoorten aangetroffen en deze worden ook niet verwacht.

Amfibieën, reptielen en vissen

Overtredingen van de Flora- en faunawet					
Soort(en) of soortengroep	Artikel				Opmerkingen
	9	10	11	12	
< geen >					

Amfibieën

Het plangebied bevat geen elementen die van belang zijn voor amfibieën. Amfibieën worden niet verwacht in het plangebied.

Reptielen

Het plangebied is ongeschikt voor reptielen.

Vissen

Op basis van bronnenonderzoek worden beschermde vissoorten in het plangebied uitgesloten.

Vogels

Overtredingen van de Flora- en faunawet					
Soort(en) of soortengroep	Artikel				Opmerkingen
	9	10	11	12	
< geen >					
De ingreep is alleen toegestaan: - indien zich geen broedgevallen voordoen (kort vóór de ingreep controle hierop uit (laten) voeren); - indien geen nesttrouwe soorten worden verstoord. Zo mogelijk vindt de ingreep plaats buiten het broedseizoen (globale indicatie: september - januari)					

In het plangebied komt een aantal soorten watervogels voor, zoals Knobbelzwaan, Fuut, Meerkoet en Wilde eend. In het plangebied worden geen nesten verwacht van deze soorten. Onder de brug broedt in een nis van een riooloverstort een tamme duif. Tamme duiven vallen niet onder het beschermingsregime van de FF-wet.

Alhoewel nesten in het plangebied niet waarschijnlijk worden geacht, zou er toch in het plangebied kunnen worden genesteld; zo kan een Meerkoet in korte tijd een nest maken op drijvend afval. Broedgevallen mogen niet verstoord worden.

Door de ingreep vindt geen verstoring plaats van nesten, die jaarrond zijn beschermd. Indien wordt voldaan aan de condities zoals aangegeven in bovenstaande tabel, wordt een ontheffing voor het verstoren van vogels niet nodig geacht.

Insecten en andere ongewervelden

Overtredingen van de Flora- en faunawet					
Soort(en) of soortengroep	Artikel				Opmerkingen
	9	10	11	12	
< geen >					

Er worden geen streng beschermde soorten verwacht uit deze diergroepen. Onder de brug werd een huidje gevonden van een Grote keizerlibel en werden dode waterjuffers (van algemene soorten) aangetroffen. Libellen kunnen alleen gedijen bij een redelijke waterkwaliteit.

Uit deze soortengroepen worden geen beschermde soorten verstoord door de geplande ingreep; een ontheffing wordt derhalve niet nodig geacht.

4.2. Conclusies en aanbevelingen

- Door de geplande ingreep worden geen streng beschermde soorten⁴⁾ verstoord.
- In het algemeen geldt dat de werkzaamheden zo veel mogelijk ruim buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden; indien werkzaamheden binnen of rond het broedseizoen worden uitgevoerd, dient te worden vastgesteld dat er geen enkel broedgeval kan worden verstoord. Indien zich broedgevallen voordoen, dan mogen verstorende activiteiten pas plaatsvinden nadat het broedgeval op natuurlijke wijze is geëindigd en de jonge vogels definitief zijn uitgevlogen, en voordat zich nieuwe broedgevallen voordoen.
- Voor alle soorten (beschermde en niet beschermde) geldt de algemene zorgplicht. In z'n algemeenheid dienen de verstorende werkzaamheden zo beperkt mogelijk te zijn (algemene zorgplicht). In elk geval dient de verstoring beperkt te blijven tot de (netto) planlocatie. Ook materialenopslag, bouwketen etc. dienen zo mogelijk binnen de begrenzing van de planlocatie een plaats te krijgen, en in elk geval geen verstorend effect te hebben buiten de planlocatie.
- Ook dient, vanuit de zorgplicht, de periode van uitvoering zo gekozen te worden, dat dieren zo min mogelijk worden verstoord. Zo mogen geen bewoonde vogelnesten worden verstoord. Aanwezige dieren (algemene soorten, en soorten zonder bijzondere beschermingsstatus) worden weggevangen of op een onschadelijke wijze verdreven naar een geschikt biotoop⁵⁾.

⁴⁾ Met streng beschermde soorten wordt bedoeld: soorten die zijn vermeld op tabel 2 en tabel 3 van de AMvB art. 75 FF-wet.

⁵⁾ Voor het wegvangen, verdrijven of verplaatsen van beschermde soorten (ook die van tabel 1) is een ontheffing in het kader van de FF-wet vereist!

BRONNEN

ALGEMENE LITERATUUR

- Bos, F. en M. Wasscher**, 1998, *Veldgids Libellen* - KNNV uitgeverij, Utrecht.
- Bos, F., D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting**, 2006. *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming. Nederlandse fauna 7.* - Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M Thissen (red)**, 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren.* - Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging. Utrecht.
- Dijkstra, K.-D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar en M.J.T. van der Weide**, 2002. *De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4.* - Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.
- Kapteyn, K.** 1995. *Vleermuizen in het landschap.* - Provincie Noord-Holland e.a., Uitgeverij Schuyt en Co, Haarlem.
- Kapteyn, K.**, 1999. *Vleermuizen in huis.* Uitgave van de provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers** 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen - Onderzoek naar verspreiding en ecologie.* - KNNV-Uitgeverij, Utrecht.
- Lina, P.H.C. en G. van Ommering**, 1994. *Bedreigde en kwetsbare zoogdieren in Nederland* - Informatie- en KennisCentrum natuurbeheer, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Wageningen.
- Lina, P.H.C. en G. van Ommering**, 1996. *Bedreigde en kwetsbare vogels in Nederland: toelichting op de Rode Lijst* - Informatie- en KennisCentrum Natuurbeheer, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Wageningen.
- Meijden, R. van der, B. Odé, C.L.G. Groen, J.-P.M. Witte en D. Bal**, 2000. *Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst.* - Nationaal Herbarium, Leiden en Stichting FLORON, Leiden.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit**, 2005. *Buiten aan het werk? Houd rekening met beschermde dieren en planten!* - Brochure Min. van LNV.
- Ministerie van Verkeer en Waterstaat e.a.**, 2004. *Meerjarenprogramma Ontsnippering.* - Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft.
- Ommering, G. Van, I. van Halder, C.A.M. van Swaaij en I. Wynhoff**, 1995, *Bedreigde en kwetsbare dagvlinders in Nederland*, - IKC Natuurbeheer, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Wageningen.
- Hustings, F. & J.W. Vergeer**, 2002. *Atlas van de Nederlandse broedvogels.* - KNNV-uitgeverij.
- Weeda, E.J., R. Westra, Ch. Westra & T. Westra**, 1985. *Nederlandse ecologische flora, wilde planten en hun relaties.* - IVN i.s.m. VARA en VEWIN.

INTERNET

- Het Natuurloket (www.natuurloket.nl)
- Min. van LNV (www2.minlenv/thema/groen/natuur/natura2000/gebieden)
- Ravon (www.ravon.nl)

Bijlage I. Samenvatting verplichtingen vanuit de Flora- en faunawet (FF-wet)

Onderstaande tekst bevat de voor het onderhavige project belangrijkste aspecten van de Flora- en faunawet. Uiteraard is alleen de wettekst bepalend; aan onderstaande tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

Middels de Flora- en Faunawet (FF-wet) zijn in beginsel alle inheemse planten- en diersoorten beschermd en voor alle soorten geldt de wettelijke zorgplicht. Een aantal planten- en diersoorten heeft een bijzonder beschermingsstatus ('beschermde soorten'). Een ingreep kan een effect hebben op dergelijke eventueel aanwezige, beschermde planten- en diersoorten. Een initiatiefnemer heeft de wettelijke plicht om na te gaan of door de ingreep beschermde soorten worden verstoord; de bewijslast ligt bij de initiatiefnemer, die moet aantonen dat geen soorten worden verstoord (waardoor één of meer van de artikelen 8 t/m 12 van de FF-wet worden overtreden) of hij moet een ontheffing voor deze verstoring aanvragen bij het ministerie van LNV.

Artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet.

- Art. 8 Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Art. 9 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Art. 10 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Art. 11 Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Art. 12 Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

De eerste stap van zo'n procedure is een quickscan. In een quickscan wordt getracht zo veel mogelijk uitsluitsel te krijgen over de aanwezigheid of afwezigheid van beschermde soorten en, bij aanwezigheid, over de vraag of verstoring aan de orde is. Waar mogelijk wordt gekeken hoe eventuele verstoring kan worden voorkómen of worden verminderd. is uitgevoerd om vast te stellen of zich beschermde soorten bevinden in het plangebied, of deze soorten er gebruik van maken en of deze soorten verstoord worden door de ingreep.

Indien verstoring niet kan worden voorkomen, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Deze dient, vergezeld van een activiteitenplan ingediend te worden bij de Dienst Regelingen van het ministerie van LNV. In het activiteitenplan wordt onder andere uitgebreid ingegaan op het doel van de aanvraag, wordt een onderbouwing gegeven en wordt ingegaan op de wijze waarop met (streng) beschermde soorten wordt omgegaan. De verwerking van de aanvraag door de Dienst Regelingen kan geruime tijd in beslag nemen (in het algemeen minstens 2 maanden maar ook 6 maanden is niet uitzonderlijk).

Middels een Algemene Maatregel van Bestuur in 2005 is de toepasbaarheid van de FF-wet verder vorm gegeven. In deze AMvB is een onderscheid gemaakt in drie bijzondere beschermingsregimes; de beschermde soorten zijn onderverdeeld in drie groepen en elk van deze soortengroepen is vermeld op drie tabellen (zie tekstkader volgende pagina). De soorten van tabel 3 hebben de hoogste beschermingsstatus.

Vogels kennen een apart beschermingsregime, los van de tabellen-indeling. Sinds 26 augustus 2009 zijn de nesten van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Ook kan voor een aantal soorten van tabel 3 geen ontheffing meer worden verkregen; indien vaste verblijfplaatsen van deze soorten aanwezigheid zijn, dient de ingreep plaats te vinden op een zodanige wijze dat -althans ingevolge de FF-wet- geen sprake is van verstoring.

Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet

In onderstaande tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet (FF-wet). De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het *Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen* (AMvB artikel 75).

Vogelsoorten zijn in de oorspronkelijke tabellen van het ministerie van LNV niet apart opgenomen, omdat het een erg lange lijst is. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten).

Toelichting tabel 1

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de FF-wet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Toelichting tabel 2

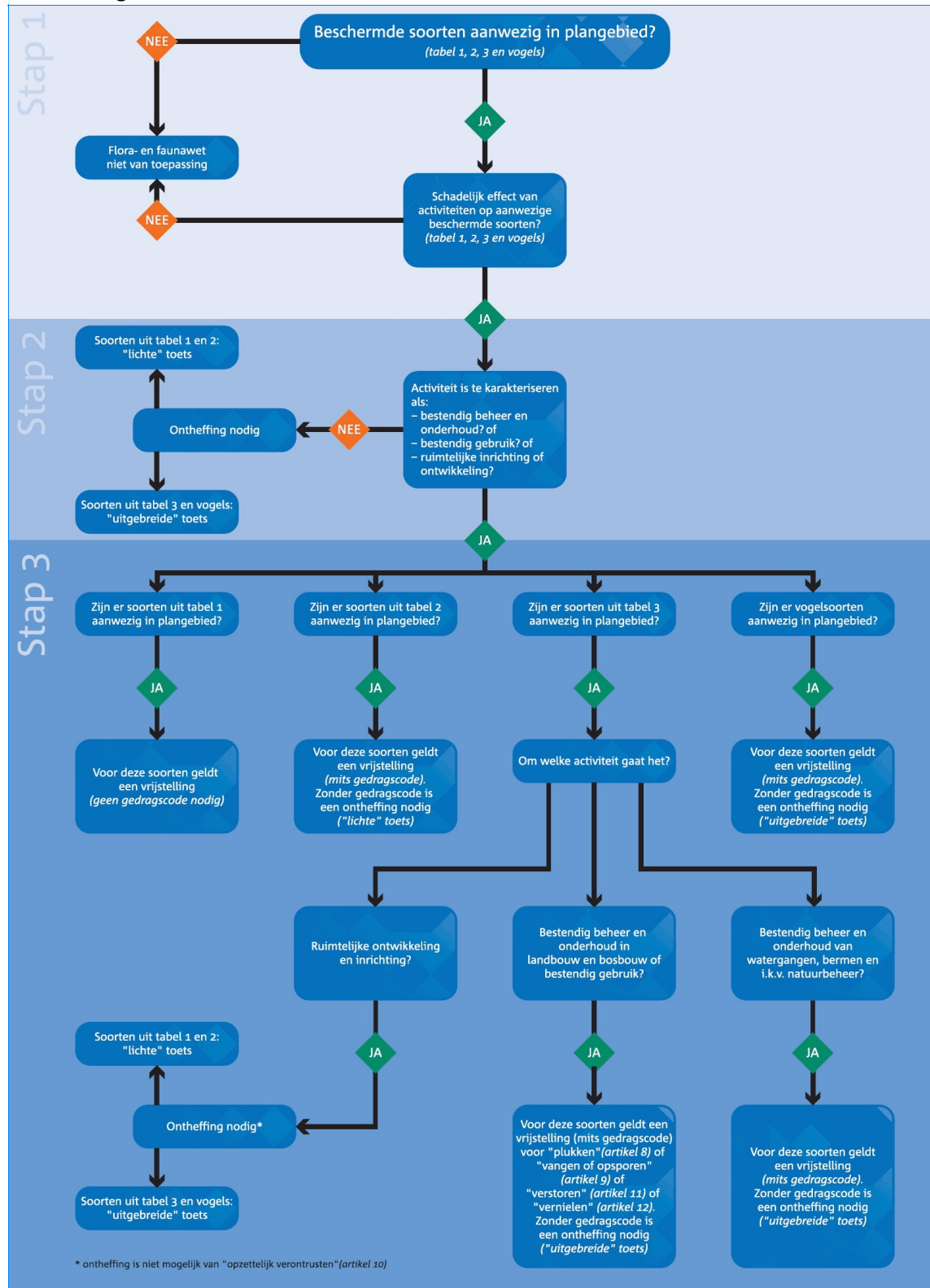
- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de FF-wet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3).

Toelichting tabel 3

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de FF-wet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de FF-wet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria:
 - 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
 - 2) er is geen alternatief;
 - 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).

De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

Stroomdiagram Flora- en faunawet

(Zie ook het stroomdiagram op de volgende pagina).

Stroomdiagram voor Ruimtelijke ontwikkelingen per 26 augustus 2009

